

UNIwersytet
Warszawski

Biuro Prasowe

17.01.2020

PORADNIK JĘZYKOWY

„Język nie jest przezroczysty. Można niechcący kogoś obrazić lub wywołać niepotrzebne napięcie, używając słów, które uważamy za neutralne. Decydująca jest tu wrażliwość odbiorcy.” To fragment preambuły do rekomendacji dotyczących języka niedyskryminującego na Uniwersytecie Warszawskim. Poradnik został przygotowany przez uniwersyteckich językoznawców na wniosek Komisji Rectorskiej ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji.

Społeczność akademicka Uniwersytetu Warszawskiego jest różnorodna. Wiąże się z tym wiele korzyści, w tym m.in. szansa na wymianę wiedzy i doświadczeń, weryfikację stereotypów czy otwarcie wobec innych kultur oraz punktów widzenia.

Czasem jednak nieznanostwo norm i zasad obowiązujących w grupie, z którą dana osoba nie ma na co dzień bezpośredniego kontaktu może powodować problemy lub wątpliwości natury komunikacyjnej. Jakich słów i wyrażeń używać, by uniknąć – często nieświadomej – stygmatyzacji? Które zwroty adresatywne są poprawne? Jak werbalnie identyfikować ludzi, uwzględniając ich płeć, pochodzenie, orientację seksualną, wyznanie, wiek, wygląd czy sprawność fizyczną lub umysłową?

Pomocy w tym zakresie udziela opracowany przez uniwersyteckich językoznawców poradnik. Nie zawiera on wykazu norm regulaminowych, lecz wskazówki, dzięki którym komunikacja między poszczególnymi członkami społeczności akademickiej może stać się łatwiejsza.

W publikacji znaleźć można przykłady języka niedyskryminującego, a także ogólne uwagi dotyczące m.in. sposobów zwracania się do różnych grup społeczności uniwersyteckiej. Zostały one opracowane na wniosek Komisji Rectorskiej ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji przez naukowców UW specjalizujących się w językoznawstwie polonistycznym.

Przykłady wskazówek językowych z poradnika:

- *Studenci i studentki (ew. Studentki i studenci), którzy zapiszą się na lektorat...*

Lepiej niż: *Studenti, którzy zapiszą się na lektorat...* Choć nazwy męskie są zwykle generyczne, czyli obejmują osoby obu płci, porzucenie na nazwie męskiej może być dziś odbierane tak, jakby kobiety były wykluczane z zakresu osób, o których mowa.

- *Wykład inauguracyjny wygłosiła wybitna historyk sztuki, emerytowana profesor naszej uczelni, Anna Piotrowska.*

Lepiej tak niż *wygłosił wybitny historyk...emerytowany profesor...* Użycie konstrukcji *wybitna historyczka sztuki* jest też możliwe, ale formę *emerytowana profesorka* stosujemy tylko wtedy, gdy zainteresowana sobie tego życzy.

Autorzy rekomendacji dotyczących języka niedyskryminującego:

- prof. Mirosław Bańko – dyrektor Instytutu Języka Polskiego UW, członek Prezydium Komitetu Językoznawstwa PAN i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, autor licznych publikacji leksykograficznych i poradników językowych;
- prof. Jadwiga Linde-Usiekniewicz – kierownik Zakładu Językoznawstwa Ogólnego i Wschodnioazjatyckiego na Wydziale Polonistyki UW, członek Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, autorka licznych publikacji z zakresu językoznawstwa, w tym słowników;
- prof. Marek Łaziński – pracownik Instytutu Języka Polskiego UW, członek Rady Języka Polskiego PAN, językoznawca specjalizujący się m.in. w gramatyce opisowej języka polskiego, członek zespołu projektu UW „Słowa na czasie”, organizatora plebiscytu na Słowo Roku.

Pełną treść „Rekomendacji dotyczących języka niedyskryminującego na Uniwersytecie Warszawskim” można znaleźć na stronie internetowej:
<https://www.uw.edu.pl/poradnik-jezykowy/>.

Daiwa Maksimowicz